

Психологічні ресурси студентської молоді: гендерний аспект

Олеся Курна

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: KurnaOO@krok.edu.ua*

Вікторія Острова

*к.пс.н, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: OstrovaV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3804-8942*

У сучасному суспільстві студентська молодь стикається з численними викликами, пов'язаними з навчальною діяльністю, соціальними взаємодіями та особистісним розвитком. На думку науковців, ресурсом є усе, що може надавати людині відчуття сили, впевненості, необхідних для розв'язання проблем.

У розгляді психологічних ресурсів в гендерному аспекті необхідно зазначити, що чоловіки та жінки можуть по-різному реагувати на стресові ситуації, використовувати різні стратегії адаптації та мати відмінні рівні соціальної підтримки. Дослідження показують, що гендерні особливості впливають на вибір копінг-стратегій, а також на рівень психологічної стійкості студентів. Гендерне виховання студентської молоді відіграє ключову роль у формуванні егалітарної свідомості та забезпеченні рівних можливостей у суспільстві. Воно охоплює всі соціально-економічні сфери життя, але особливо ефективно реалізується в освітньому середовищі, де молодь активно засвоює принципи рівноправності та гендерної культури під впливом освітньо-виховних факторів.

Серед українських науковців, які досліджують психологічні ресурси, варто відзначити: О.А. Даценко, що аналізував ресурси у межах наукової парадигми, пов'язуючи їх з адаптаційним потенціалом та особистісним капіталом [1]. О.С. Штепу, яка ввела поняття психологічної ресурсності – показника здатності особистості конструктивно проживати стресові ситуації та бачити в них можливості для саморозвитку [2]. В.Ю. Крещенка та О.М. Гріньову, які вивчали вплив гендерних стереотипів на особистісне зростання та професійне самовизначення молоді [3].

Серед зарубіжних вчених, що досліджували психологічні ресурси: С. Хобфолл запропонував теорію збереження ресурсів, згідно з якою люди прагнуть накопичувати та захищати свої психологічні ресурси [4]. Е. Фромм розглядав ресурси як засоби підтримки душевної рівноваги – надію, віру, мужність [5]. Ш. Берн досліджувала вплив гендерної соціалізації на формування психологічних ресурсів особистості. Р. Лазарус вивчав стресові реакції та роль ресурсів у подоланні труднощів, враховуючи гендерні особливості [6].

Застосування психологічних ресурсів дозволяє особистості реалізовувати чесноти та формувати риси характеру, розкриття яких приводить до максимальної реалізації потенціалу особистості, повноцінному і автентичному існуванню.

У рамках кваліфікаційної роботи проведено дослідження психологічних ресурсів в гендерному аспекті. Вибірка дослідження -141 студент віком від 18 до 35 років (середній вік- 20), з них чоловіків 73 особи та жінок 68 осіб. Учасники відображають різні вікові групи, студенти як заочної форми навчання, так і стаціонарної.

Основною методикою нашого дослідження був: «Опитувальник психологічної ресурсності особистості» (О.С Штепи) для дослідження внутрішніх ресурсів, який містить такі шкали як: доброта до людей, успіх, любов, робота над собою, самореалізація в професії, відповідальність, віра в добро, знання та власних ресурсів, уміння використовувати власні ресурси, упевненість в собі, творчість, допомога іншим, прагнення до успіху, уміння оновлювати власні ресурси.

За результатами дослідження встановлено, що середні значення психологічної ресурсності за всіма шкалами були вищими у жінок порівняно з чоловіками. Кореляційний аналіз показників доброти до людей, успіху, любові, роботи над собою, самореалізації в професії та відповідальності засвідчив їх статистичну значущість. Це свідчить про те, що чоловіки та жінки реалізують зазначені якості у різних формах: жінки більшою мірою акцентують емоційні аспекти (доброта, любов, саморефлексія), тоді як чоловіки демонструють орієнтацію на свідомі та раціональні складові (відповідальність, прагнення до успіху, професійна самореалізація).

Шкали: віра в добро, знання та використання власних ресурсів, уміння використовувати власні ресурси продемонстрували негативний кореляційний зв'язок між групами, тобто рівень вираженості зазначених показників у чоловіків та жінок має різноспрямовані тенденції, які виявляються, можливо, через внутрішні переживання, ціннісні орієнтири. У чоловіків же вони мають тенденцію проявлятися у більш стриманій формі та знаходять вираження переважно у функціональному використанні ресурсів, спрямованому на досягнення конкретних результатів і практичних цілей. Отримані результати вказують на відмінності у способах інтерпретації та використання психологічних ресурсів залежно від статі.

Результати дослідження свідчать, що психологічна ресурсність особистості має багатовимірний характер і проявляється по різному залежно від статі, соціальних очікувань та ціннісних орієнтацій, що підкреслює її значення як важливого чинника життєвої успішності та самореалізації.

Список використаних джерел

1. Даценко О.А. Психологічний ресурс особистості як наукова парадигма. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія* Том 31 (70) № 4 2020. С. 22-27 URL: <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/03>
2. Штепа О. С. Психологічні ресурси як медіатор внутрішнього та зовнішнього «Я» людини. *Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України.* 2016. № 31. С. 559–568. URL: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2016-31.%p>.
3. Гріньова О.М. Психологія проектування особистістю життєвого шляху: юнацький вік.

Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018.. С. 461

4. Hobfoll S. E. *The influence of culture, community, and the nested-self in the stress process: Advancing conservation of resources theory. Applied psychology, 50(3), 2001. p. 337-421.*

5. Фромм Е. *Мистецтво любові ; пер. з англ. В. Кучменко. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 192 с*

6. Lazarus. S. *Stress, Appraisal, and Coping. New York: Springer Publishing Company, 1984. 445 p.*